

Hei og takk for gode spørsmål! Vi har kun tatt med spørsmål som ikke ble svart ut i møte. Spørsmålene svares nedenfra og opp.
Hilsen Nikolai og Fredrik

[tirsdag 19:28] Karoline

Hva er publikasjonskravene for saker som enda ikke er vedtatt? Finnes det noe felles database hvor man kan se saker som fortsatt er til behandling, rundt om i Norge? Så man kan klage tidsnok, eller bli med på prosessen. Og finnes det noe slik database for dispensasjoner også?

Fredrik Vikse: Her er dessverre mangelfullt!

Dette er den beste statistikken på klager <https://www.ssb.no/statbank/table/13438/>

[tirsdag 19:28] Anine Stousland

Bli det et møte med «hands-on» for å utarbeide bestemmelser til kommuneplanens arealdel slik at de er mest mulig grønne?

Fredrik Vikse: God ide! Sabima tilbyr slike foredrag til kommuner i dag, bare å bestille oss 😊

Nikolai Winge: Holth & Winge tilbyr også kurs til kommuner om hvordan utarbeide gode planbestemmelser.

[tirsdag 19:23] Vivian (gjest)

Hvilke tanker har du/dere om behovet for en eventuell miljødomstol?

Nikolai Winge: Jeg har tidligere argumentert for behovet for en miljødomstol. Se eks:

www.aftenposteninnsikt.no/klimamilj/ruinerer-seg-i-kampen-naturen og

https://www.apollon.uio.no/artikler/2018/2_kontrollorgan_miljo.html

I senere tid har jeg gått noe bort fra dette, da det er svært vanskelig å se for seg hvordan en særskilt miljødomstol skulle ha fungert. Domstolenes oppgave er i dag begrenset til rettslig prøving, og det er dermed få saker som angår miljøet som er egnet for domstolskontroll. Som nevnt beror jo de fleste beslutninger på politisk skjønn. For å styrke miljøets rettsikkerhet bør man først rette fokus mot hvordan lover utformes. Vi bør se på muligheten for å begrense forvaltningens handlingsrom til å treffe beslutninger som kan få store, negative miljøkonsekvenser. Først når dette er på plass, vil det være relevant å snakke om bedre rettslig kontroll. Skulle vi ha et nytt kontrollorgan i miljøforvaltningen, burde dette være løsrevet fra domstolene. Det ideelle, etter min mening, ville vært en spesialisert og uavhengig klagenemnd, som bestod av både jurister og fagfolk med naturkompetanse. Dette ligner på modellen som finnes i Danmark. Mer om dette på seminaret i juni.

[tirsdag 19:15] Jan C. Rivenæs

Når et stort prosjekt (motorvei) har status som "Statlig plan" så fikk vi beskjed om at vi ikke hadde klagerett ifm kommunedelplan med KVU, selv for utvalgte enkeltvedtak som etter vårt skjønn klart var i strid både plan og bygningsloven og ikke minst naturmangfoldsloven. Kommentar?

Fredrik Vikse: Se også høringsinnspill fra natur og friluftsansisasjonene om statlig plan. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/alminnelig-horing-av-forslag-til-endringer-i-plan-og-bygningsloven-fortetting-transformasjon-utbyggingsavtaler-mv/id2864252/?uid=b0e2175c-c80a-4503-92e6-459a93bc8040>

Nikolai Winge: Kommuneplanens arealdel, herunder kommunedelplaner, er ikke ansett for å være enkeltvedtak. Det er derfor ikke klagerett på slike planer. At staten vedtar kommunedelplanens som en statlig plan endrer ikke på dette. Det er kun enkeltvedtak som kan påklages. Det vil si vedtak som er bestemmende for rettigheter eller plikter til en begrenset krets personer. Reguleringsplaner vil dermed være enkeltvedtak, og kan påklages. På departementsnivå er det anført at det ikke er klagerett på statlige reguleringsplaner. De begrunner dette med dette har vært oppfatningen i praksis i lang tid. Dette finner jeg som en svakt argument. Dersom borgerne og interesseorganisasjoner skal være avskåret fra et enkeltvedtak, må vedtaket være truffet av Kongen i statsråd. Vi har bistått natur- og friluftsansisasjonene med å utforme et høringsvar, som utfordrer KDD på dette, og det blir interessant å se hvordan de responderer.

[tirsdag 19:15] Nina (gjest)

Kanskje på siden, men hadde blitt så glad for svar. Kan man klage på at tiltak som flatehogst gjennomføres på et areal sonet til bolig? At det ikke er i tråd med formålet i kommuneplanen?

Nikolai Winge: Det er viktig å være klar på at det kun kan klages formelt på enkeltvedtak. Det vil i vår sammenheng si myndighetenes tillatelse til naturinngrepet. Det er altså ikke mulig å klage på tiltak som ikke er underlagt krav om søknad og tillatelse. Hogst er i så måte relevant, ettersom dette i stor grad faller utenfor lovens krav om søknadsplikt. Det er ikke tillatt å gjennomføre hogst i strid med plan og planbestemmelser. Hogst vil i utgangspunktet ikke være i strid med verken LNF eller boligformål. Kommunene kan etter skogbruksloven § 9 innføre en generell meldeplikt for hogst, slik at de kan sette vilkår for hogsten eller nedlegge midlertidig forbud etter plan- og bygningsloven § 13-1.

Selv om du ikke kan klage på hogst, kan du varsle kommunen og be om en lovlighetskontroll. Kommunen plikter å forfølge ulovligheter, jf. pbl. § 32-1. Dersom kommunen mener hogsten er lovlig, evt. at ulovligheten er av bagatellmessig karakter, kan du anmelde hogsten til politiet. Men som sagt, skal det i dag en del til for at hogst er ulovlig. Unntak er der området er regulert til bevaring eller omfattet av et vernevedtak etter naturmangfoldloven.

[tirsdag 19:13] Lizbeth Bryøen

Hvis vedtak om steinbrudd i Arealplan gjøres på feil grunnlag er det saksfeil. Vi har påpekt det i høringsrunde-ble ikke besvart. Resultat er at politikere viser til at vedtaket er tatt inn i Arealplanen!

Rapport på natur- og miljøpåvirkning av Steinbrudd er svært mangelfull og tynn- Kan vi kreve den revidert senere. Før endelig vedtak i kommunestyre?

Nikolai Winge: Her er jeg usikker på om du med «arealplan» sikter til kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner. Det er kun sistnevnte som kan påklages. Det er imidlertid mulig å bringe et kommuneplanvedtak inn for Sivilombudet. Det finnes flere tilfeller på at

Sivilombudet har funnet rettslige feil i saksbehandlingen til en kommuneplan med arealdel, og som har ført til at kommunen må foreta en ny behandling.

[tirsdag 19:12] Marianne Mikalsen

Hei! Takk for strålende foredrag! Det blir et veldig "legkvinnete" spørsmål. Det gjelder svar på klage på vedtak om lisensfelling av ulv innenfor den truede artens prioriterte område. I år var vedtaket fra KLD spesielt foruroligende, fordi ingen av argumentene alene var "grunn nok til å drepe ulvefamiliene", men at de _samlet_ sett utgjorde nok til å sette lovverket og konvensjoner til side. Altså: summen ble mer enn delene oppsummert.

Dette spørsmålet er nok ikke særlig konkret, men kan du si noe om hvordan man kan angripe en slik - la meg kalle det - "metaproblemstilling"?

Hilsen dyre- og naturverner

Nikolai Winge: Nå har tingretten akkurat gitt dere medhold i denne saken, så her fikk vi en viss oppklaring. Det ryktes at Klima- og miljødepartementet har anket saken, og da får vi avvente dom i lagmannsretten, og evt. i Høyesterett i siste instans. Jeg synes for øvrig argumentet ditt om at det er den samlede belastningen som må være avgjørende – dette grunnprinsippet finner vi også lovfestet i naturmangfoldloven § 10.

[tirsdag 19:05] Taryn Ann Galloway

Hvor går grensen for "døgnflueorganisasjon" når det gjelder rettslig klageinteresse? Vil en gruppe som opprinnelig oppsto pga. motstand mot en konkret plan, likevel kunne ha rettslig klageinteresse hvis det er for eks registrert i Brønnøysundregistrene og etter hvert driver også mer bredere virksomhet, for eksempel turforslag og formidling av generell kunnskap om jord- og naturvern?

Nikolai Winge: Se på tvisteloven § 1-4 og § 2-1. Disse bestemmelsene viser hva som skal til for å kunne bringe en sak inn for retten. Samme argumenter gjelder for klagerett etter forvaltningsloven § 28. Mange organisasjoner har blitt dannet som følge av en konkret utbyggingssak, men har senere funnet en mer fast form og et bredere formål. Registrering i Brønnøysund, herunder klarhet i medlemsmassen er argumenter som taler for at dere nå er mer enn en ren ad hoc-organisasjon. Et stalltips er også å endre navn slik at den brede, faste og mer varige strukturen reflekteres i navnet.

[tirsdag 18:57] Endre (gjest)

hvordan er erfaringen med klage på NML § 7? At beslutningen skal komme frem av reell vurdering etter NML §§ 8-12.

Nikolai Winge: Naturmangfoldloven oppstiller flere plikter for forvaltningen. I vedtaket skal det fremgå hvordan nml. §§ 8-12 er vurdert. Det er altså ikke tilstrekkelig at forvaltningen viser til at prinsippene er vurdert. Denne saken fra Sivilombudet er en god illustrasjon for hva som kreves: <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/32600/>

[tirsdag 18:44] Nina (gjest)

Opplever nå en utbygger som i 10(!) år har prøvd å regulere en tomt. Tomten er sonet til bolig/LNF (todelt i arealplanen), og hadde det ikke vært for at reguleringsarbeidet har vart så lenge ville eiendommen vært sonet til LNF i sin helhet. Kan utbygger holde på i det uendelige uten at det må på ny høring? Og kan vi nå forlange konsekvensutredning? Det har jo skjedd mye hva gjelder ROS-analyse osv i løpet av ti år..

Nikolai Winge: Det er ikke noen foreldelsesfrist for planinitiativ. Det er først når planforslaget foreligger at kommunen må ta stilling til om saken er tilstrekkelig opplyst. Herunder skal kommunen vurdere om planen skal underlegges krav om konsekvensutredning. Tror for øvrig jeg svarte på dette i facebook også 😊

[tirsdag 18:29] Naturvernforbundet i Ottadalen og Sel

Hva med rev. av kommuneplanens arealdel, om et forsøk på å få avsatt et LNF-område til areal for hyttebygging går gjennom 3 høringsrunder, og det siste forslaget kommer så sent som i 3. høringsrunde. Kan dette være tett på en saksbehandlingsfeil?

Nikolai Winge: Loven krever at planforslaget legges ut på høring. Kommunen står fritt til å endre planforslaget underveis i prosessen, men alle endringer av betydning skal legges ut på ny høring. Selv om dette kommer i tredje høringsrunde, kan jeg ikke se at dette er å anse som en saksbehandlingsfeil. Poenget med flere høringsrunder er jo nettopp at forslagene kan endres på bakgrunn av blant annet høringsinnspill, og endringene kan gå begge veier – både pro og contra naturverdier.

[tirsdag 18:39] Naturvernforbundet i Ottadalen og Sel

Er det krav til KU for areal som tas inn i kommuneplanens arealdel?

Nikolai Winge: Dersom kommuneplanens arealdel legger retningslinjer eller rammer for ny utbygging, skal denne delen av planen konsekvensutredes. Få også med deg neste seminar om KU 22. feb 13.00 -14.30

[tirsdag 18:27] Ivar Gaaserud Pettersen

Vi er nabo til statlig sikra friområde og kommunalt eid offentlig friområde, nå har investorer varslet oppstart plan for båthavn og opplag, hvordan kan man klage på prinsippvedtak fra kommunestyret om å tillate regulering på tvers av arealdelen?

Nikolai Winge: Det er ikke anledning til å påklage et slikt prinsippvedtak – det er ikke et bindende vedtak, og dermed heller ikke å anse som et enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Plan- og bygningsloven § 1-5 andre ledd åpner for at det kan vedtas planer som er i strid med eksisterende planer. Dette er et spørsmål om politikk. Det er selvsagt mulig å påklage reguleringsplanen på dette grunnlaget, men det er vanskelig å vinne frem med slike argumenter. Statsforvalter skal på sin side legge stor vekt på det kommunale selvstyre i klagesaken. Mitt råd er derfor å fokusere på planprosessen og gjennom gode argumenter overbevise kommunen om hva som er de beste løsningene, på kort og lang sikt.